

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-68>

УДК 330.341.1

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

PROSPECTS OF INTELLECTUAL PRODUCTS IMPLEMENTATION IN THE CONDITIONS OF INNOVATIVE-DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT

Дашутіна Людмила Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,
Сумський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6421-816X>

Турчіна Світлана Григорівна

кандидат економічних наук, доцент,
Сумський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3110-6647>

Баценко Людмила Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Сумський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2859-4448>

Dashutina Liudmyla, Turchina Svitlana, Batsenko Liudmyla
Summy National Agrarian University

Стаття присвячена актуальним питанням визначення проблем та перспектив впровадження інтелектуальних продуктів підприємствами в умовах розвитку інноваційно-цифрової економіки. Встановлено, що впровадження новітніх технологій стає невід'ємним трендом сучасного повсякденного життя. Розглянуто теоретико-методологічні аспекти розвитку інноваційно-цифрової економіки. Досліджено існуючі умови інноваційного та цифрового розвитку в Україні. Проведена оцінка впровадження інтелектуального продукту на прикладі виробничого підприємства ТОВ «ВП «ПОЛІСАН» (м. Суми) підтверджує, що ефективне управління значним чином залежить від застосування інтелектуальної продукції. Також підтверджено думки більшості науковців і практиків щодо пришвидшення входження господарюючих суб'єктів в цифровий інформаційний простір є можливим на основі тісної співпраці держави та підприємництва.

Ключові слова: інновації, інтелектуальний продукт, інноваційно-цифрова економіка, цифровий розвиток, «Marketing Analytic 5».

Стаття посвящена актуальним вопросам определения проблем и перспектив внедрения интеллектуальных продуктов предприятиями в условиях развития инновационно-цифровой экономики. Установлено, что внедрение новейших технологий становится неотъемлемым трендом современной повседневной жизни. Проанализированы теоретико-методологические аспекты развития инновационно-цифровой экономики. Исследованы существующие условия инновационного и цифрового развития. Проведенная оценка внедрения интеллектуального продукта на примере производственного предприятия «Полисан» (г. Сумы) подтверждает, что эффективное управление в значительной степени зависит от применения интеллектуальной продукции. Также подтверждено мнению большинства ученых и практиков, что входение субъектов в цифровое информационное пространство возможно на основе тесного сотрудничества государства и предпринимательства.

Ключевые слова: инновации, интеллектуальный продукт, инновационно-цифровая экономика, цифровой развитие, «Marketing Analytic 5».

The article is devoted to topical issues of identifying problems and prospects for the introduction of intelligent products by enterprises in the development of innovation and digital economy. It has been established that the introduction of the latest technologies is becoming an integral trend of modern everyday life. First of all, the theoretical

and methodological aspects of the development of innovation and digital economy are analyzed. The theoretical concepts are considered for a full understanding of the conditions of development of innovation and digital economy under which the introduction of intelligent products is preceded. The existing conditions of innovation and digital development in Ukraine are studied. It is determined that one of the main indicators that characterizes the conditions for the development of innovation and digital economy, its state and dynamics is the Global Innovation Index, which for Ukraine has a negative trend over the past three years. According to the research of this agency, our country has lost three positions compared to previous years, ranking 56th among the 60 countries surveyed in the ranking of innovative economies in the world. Analyzing, in general, the latest trends, it should be noted that the number of business models of the digital economy is growing, there are new ways to monetize and conduct business, creating new markets. The assessment of the implementation of an intellectual product on the example of the production enterprise LLC "PE" POLISAN "(Sumy) confirms that effective management depends largely on the use of intellectual products. For the researched business entity, it is proposed to purchase and implement a software package "Marketing Analytic 5", an intellectual product (copyright object), which, according to our research, will have a positive impact on the work of marketers. The opinions of most scientists and practitioners on accelerating the entry of economic entities into the digital information space are also possible on the basis of close cooperation between the state and business. Therefore, taking into account global trends in technology development, Ukraine must quickly adapt to new standards and implement innovative solutions for economic development.

Keywords: innovation, intellectual product, innovative digital economy, digital development, «Marketing Analytic 5».

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку, коли людство стоїть на порозі Четвертої промислової революції, глобальний цифровий простір динамічно розвивається та ставить перед державами складні завдання по розробці і впровадженню нових технологій, активному використанню інтелектуальних продуктів та інновацій, створенню умов для залучення інвестицій в передові галузі економіки. Світові економічні рейтинги демонструють об'єктивну необхідність забезпечення інноваційності розвитку підприємств як передумови їх виживання у глобальному конкурентному середовищі. Зважаючи на це можемо стверджувати, що впровадження новітніх технологій стає невід'ємною умовою сучасного повсякденного життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми цифрової трансформації широко висвітлюються в науковій літературі зарубіжними та вітчизняними вченими, основою даного дослідження стали праці Хаустової В.Є., Крамарева Г.В., Зінченко В.А., Вишневського В.П., Гаркушенко О.М., Князева С.І., Липницького Д.В., Чекіна В.Д. та інших. Проте досліджень щодо цифрових трансформацій в інноваційному підприємстві у науковій літературі бракує, що і додає актуальності даного напрямку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження умов розвитку інноваційно-цифрової економіки для впровадження інтелектуальних продуктів господарюючими суб'єктами та окреслення перспектив для конкретного підприємства м. Суми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційно-цифрова економіка, курс якої підтримує Україна невпинно розвивається. Передбачається, що до 2025 року роль

інтелектуальної власності та цифрової інфраструктури обороту інтелектуальних прав стане ключовим фактором, а це за прогнозами, суттєво вплине на зростання національної економіки та позитивно відобразиться на підвищенні світових рейтингів [1].

Умови розвитку інноваційно-цифрової економіки, її стан та динаміку характеризує Глобальний інноваційний індекс (Global innovation index). Останній демонструє десятки критеріїв, використовуючи сім показників, включаючи інтенсивність досліджень і розробок, тобто співвідношення витрат на дослідження і розробки та ВВП, виробництво з доданою вартістю та проникнення високих технологій. Так, для рейтингу агентство Bloomberg аналізує 60 економік, серед яких переважно країни Європи, Північної Америки та Азії. У 2020 р. рейтинг очолила Німеччина на другому та третьому місцях Південна Корея та Сінгапур відповідно.

Авторськими дослідженнями встановлено, що сприятливими умовами для розвитку інноваційно-цифрової економіки вважається належний розвиток інформаційної мережі, відтак, в Україні, за позитивної динаміки, демонструється недостатній рівень інтернет-забезпечення. Розвиток інтернет-інфраструктури в Україні за 2018–2019 роки характеризують складові підіндексу «Впровадження ІКТ», його значення відповідає 78 місцю (рис. 1).

Проте, досліджуючи визначену проблематику слід зазначити, що Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [2] передбачено, що в нашій державі є всі умови для здійснення цифрового стрибка та переходу на більш високий технологічний рівень розвитку. Зокрема, це: «здатність виробляти та використовувати

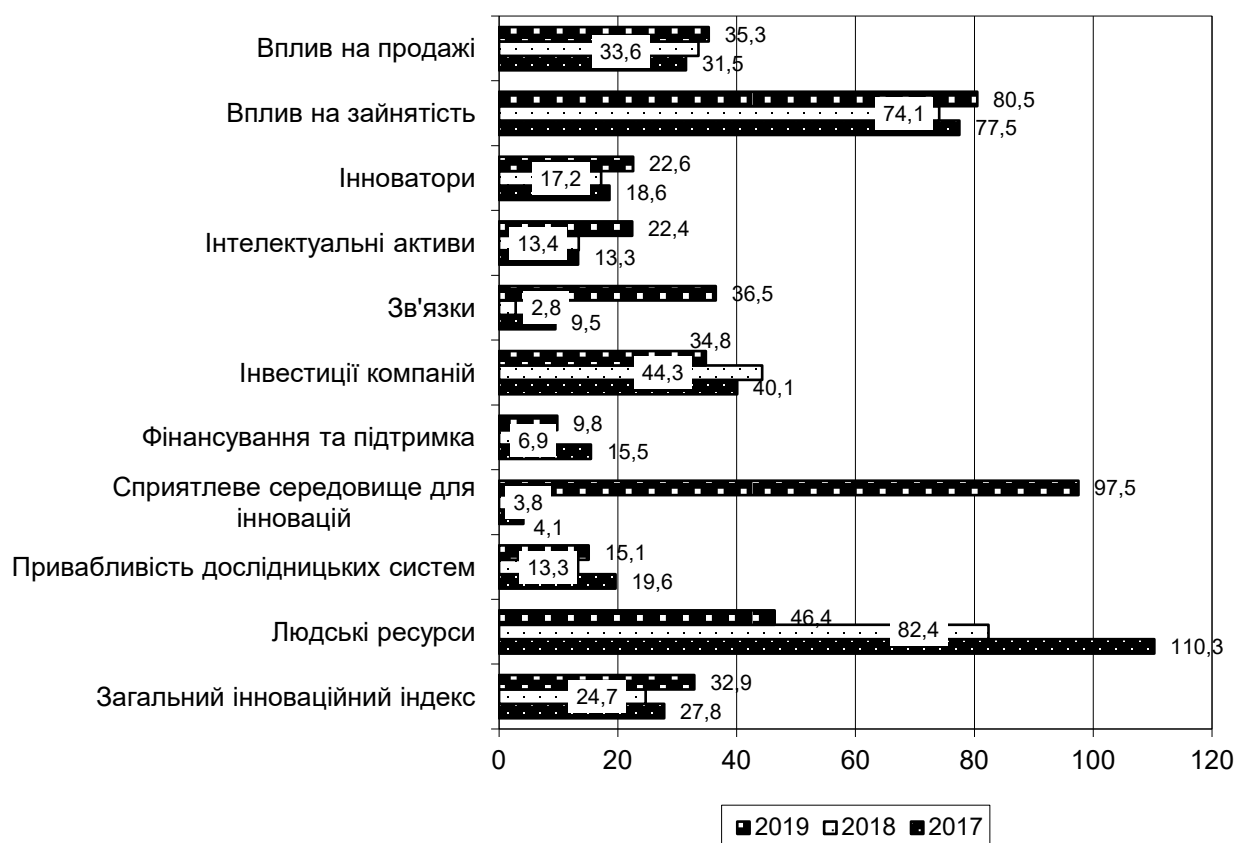

Рис. 1. Значення складових інноваційного індексу за Європейським інноваційним табло [3; 4; 5]

інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, наявність професійних кадрів; доступ до відповідного обладнання, технологій, поширення технологій серед громадян та бізнесу; достатній рівень системної інтеграції технологічних продуктів та послуг – від проектування до комплексних впроваджень різноманітних технологій, програмних та апаратних засобів», визначено також умову – «креативна культура та вміння генерувати ідеї».

Все вище викладене підкреслює актуальність теми і спонукає нас досліджувати окремі мікрорівневі проблемні питання прикладного характеру, вирішення яких позитивно, за нашими розрахунками, відобразяться на економічних показниках як конкретного підприємства так і держави в цілому.

Отже, мова йтиме про інтелектуальні продукти (рис. 2), які, безумовно, є основою економічного та соціального розвитку України.

На рисунку представлені цифрові інтелектуальні продукти і технології, застосування яких робить проживання у містах комфортним, ведення бізнесу – легким, та виводять на якісно новий рівень взаємодію індивідумів, громад та влади. А відтак, враховуючи

глобальні тенденції світового розвитку, кожен суб'єкт господарювання повинен долучатись та оперативно адаптуватись до нових стандартів, приймаючи інноваційні рішення задля економічного зростання підприємства.

Переконливим є світовий досвід, який свідчить, що для забезпечення стійких довгострокових ринкових переваг та їх раціонального функціонування у висококонкурентних бізнес-структурах обов'язковим є впровадження як окремих інтелектуальних продуктів, так і інновацій та інформаційних технологій. Конкурентоспроможність бізнес-структур формується завдяки використанню цифрових технологій, застосуванню інформаційної системи управління, реінжинірингу та трансформації діючих бізнес-процесів у новій цифровій бізнес-моделі [6].

Відповідно до чинного міжнародного та національного законодавства «комп'ютерні програми» відносяться до об'єктів інтелектуальної власності, а саме – до об'єктів авторського права (Цивільний Кодекс України *стаття 420*, Закон України «Про авторське право і суміжні права» *ст. 52*).

Отже, у якості прикладу готовності до цифрових трансформацій розглянемо впро-

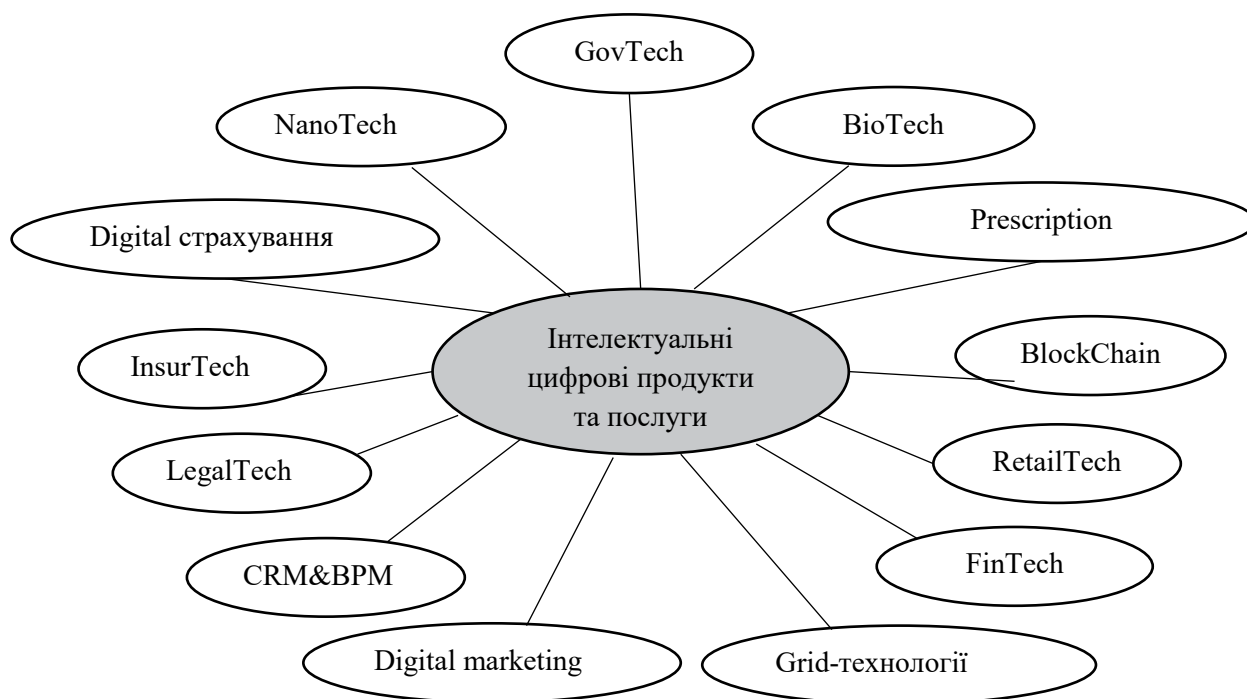

Рис. 2. Інтелектуальні продукти/послуги цифрової економіки

вадження інтелектуального продукту та його відображення на бізнес – процесі виробника лакофарбової продукції – товариства з обмеженою відповідальністю Виробничого підприємства «ПОЛІСАН» (м. Суми).

Характеризуючи згадане підприємство слід відмітити, що воно є цікавим для різного кола вітчизняних та зарубіжних споживачів, а відтак і управління ним вимагає гнучкості та оперативності, а активна маркетингова діяльність має бути провідною в програмі його розвитку. Дане підприємство є економічно стабільним та перспективним господарюючим суб'єктом, воно забезпечене кваліфікаційним персоналом, має гарні ринкові позиції, для динамічного розвитку, безперервно інвестує в оновлення обладнання та виробничих технологій. Однак, спілкуючись із спеціалістами ми виявили, що маркетингова діяльність проводиться на рівні кабінетних досліджень з використанням інтернет-ресурсів та за ініціативи керівника відділу маркетингу. Системна робота в напрямку відслідковування нових ринків, нових технологій налагоджена не належним чином.

Зважаючи на це, на нашу думку, доцільним для згаданого господарюючого суб'єкта буде придбання та впровадження в господарський процес такого інтелектуального продукту як програмний комплекс «Marketing Analytic 5» (рисунок 3).

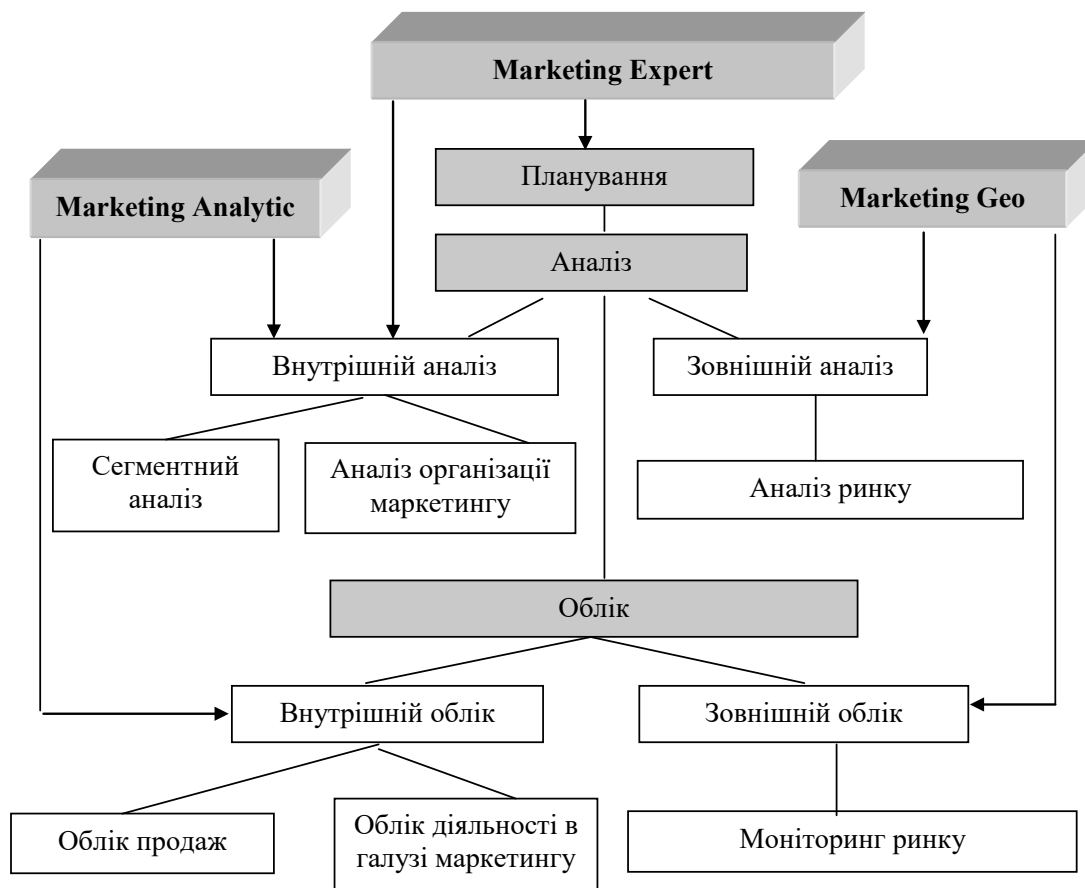
Економічну доцільність впровадження інтелектуального продукту демонструє рисунок 4.

З наведеного графіку видно, що термін окупності проекту з урахуванням дисконтування – це 2-й період його функціонування. Кожна гривня стартових інвестицій у проект позитивно відобразиться на зростанні чистого прибутку, а вкладені інвестиції окупляться вже після першого року.

Розрахунки економічного ефекту, від впровадження інтелектуального продукту доводять, що за рахунок скорочення витрат робочого часу на здійснення основних маркетингових операцій підприємство зможе зекономити фонд оплати праці менеджерів відділу. Загальна сума економії може скласти за нашими підрахунками 12902,16 грн.

Таким чином, можемо стверджувати, що навіть локальне впровадження інтелектуального продукту надасть можливість підприємству розв'язувати завдання різних рівнів. Так, на стратегічному рівні Marketing Analytic – 5 надасть можливість підприємству розв'язувати ключові завдання пов'язані з сегментацією базових ринків; аналізом поточного положення компанії на ринку; оцінкою попереднього стану підприємства при різних стратегіях розвитку.

На тактичному рівні використання інтелектуального продукту відображається на інформаційно – аналітичній підтримці при

Рис. 3. Структура інформаційно-аналітичної системи маркетингу

Джерело: складено за інформацією офіційного сайту компанії: www.curs.ru

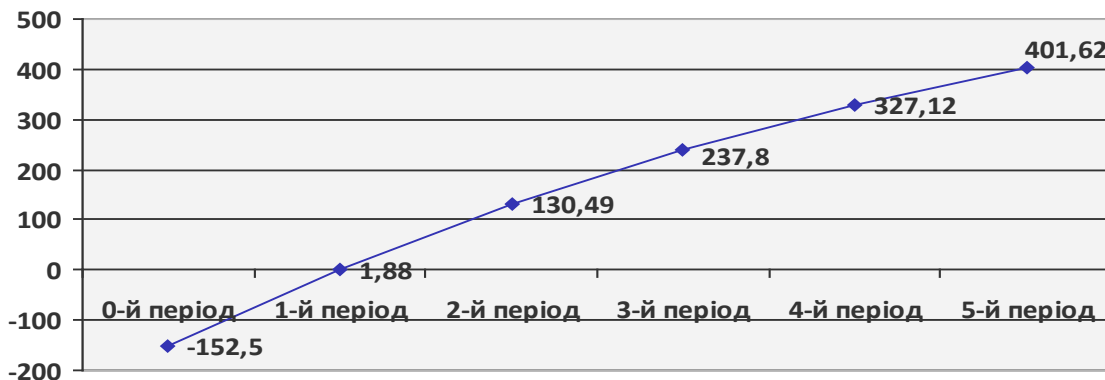
плануванні комплексу маркетингу в частині формування асортименту, ціноутворенні, підготовці програми заходів щодо просування продукції, аналізі результативності та ефективності заходів комплексу маркетингу для середньострокового прогнозування обсягу продажу тощо.

На оперативному рівні Marketing Analytic – 5 буде використовувати для вирішення таких завдань як: автоматизація роботи персоналу

з продажів, тобто управління контактами із клієнтами, підготовка стандартних документів, інші типові операції; планування та контроль поточної роботи персоналу продажів і партнерів по збуту; планування заходів щодо просування й контроль їх виконання; оперативне планування реалізації та закупівель.

Таким чином, ефективне управління значним чином залежить від застосування інтелектуальної продукції, як це доведено на при-

МЕНЕДЖМЕНТ

Рис. 4. Дисконтований грошовий потік наростаючим підсумком, тис. грн.

кладі впровадження сучасних комп'ютерних технологій.

Висновки із цього дослідження і дальші перспективи в цьому напрямку. Цифрова економіка – це величезний потенціал інноваційного розвитку, організація на новій основі ринків товарів, послуг і праці, фінансових активів і платіжних систем. Цифровізація забезпечить значний внесок в стійкий економічний ріст, підвищення конкурентоспроможності базових галузей і інноваційних секторів економіки, якості життя населення, а також дозволить досягти високих позицій нашої країни в світових рейтингах.

Враховуючи глобальні тенденції розвитку технологій, Україна повинна оперативнo адаптуватися до нових стандартів та впроваджувати інноваційні рішення задля економічного розвитку. Цифровізація економіки, з одного боку, є запорукою економічного успіху, з іншого – його рушійною силою, враховуючи

обґрунтоване концептуальне розуміння сутності цифрової економіки.

Отже, щоб ми не залишались для передових країн джерелом інтелектуального ресурсу, або як прийнято нині говорити – сировинним додатком, уряду доцільно в короткі терміни створити сприятливі умови та вжити дієвих інноваційних заходів в контексті розвитку цифрової економіки в Україні.

Підсумовуючи результати хотілося б зазначити, що в науковій роботі ми намагалися довести, факт того, що в умовах розвитку цифрової економіки успішна бізнес-модель компанії значною мірою залежить від впровадження інтелектуальних продуктів. Крім того, поділяємо думки більшості науковців і практиків щодо пришвидшення входження господарюючих суб'єктів в цифровий інформаційний простір є можливим на основі тісної співпраці держави та підприємництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>
2. Стратегії розвитку високотехнологічних індустрій для України до 2025 року. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a8590ddc-7f44-49ed-8587-4127ca3655bd&title>
3. European Innovation Scoreboard (2018). URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/30705>
4. European Innovation Scoreboard (2019). URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/36281>
5. European Innovation Scoreboard (2020). URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/41941>
6. Хаустова В.Є., Крамарев Г.В., Зінченко В.А. Інноваційно-технологічне забезпечення модернізації пріоритетних галузей промисловості України. *Бізнес-інформ*. 2019. № 3. С. 218–228.

REFERENCES:

1. Pro sxvalennya Konceptsiyi rozvytku cyfrovoyi ekonomiky ta suspilstva Ukrayiny na 2018–2020 roky ta zatverdzhennya planu zahodiv shhodo yiyi realizaciyi [On approval of the Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020 and approval of the action plan for its implementation]. *Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 17 sichnya 2018 roku – Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of January 17, 2018*. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi> (in Ukrainian)
2. Strategiyi rozvytku vysokotexnologichnyx industrij dlya Ukrayiny do 2025 roku [Strategies for the development of high-tech industries for Ukraine until 2025]. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a8590ddc-7f44-49ed-8587-4127ca3655bd&title> (in Ukrainian)
3. European Innovation Scoreboard (2018). Retrieved from: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/30705>
4. European Innovation Scoreboard (2019). Retrieved from: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/36281>
5. European Innovation Scoreboard (2020). Retrieved from: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/41941>
6. Хаустова В.Є., Крамарев Г.В., Зінченко В.А. (2019). Innovacijno-texnologichne zabezpechennya modernizaciyi priorytetnyx galuzej promyslovosti Ukrayiny [Innovative and technological support for the modernization of priority industries of Ukraine]. *Biznes-inform – Business inform*, vol. 3, pp. 218–228. (in Ukrainian)